

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2016-10-10
Besvaras senast
2016-10-24

Till statsrådet Ann Linde (S)

2016/17:35 CETA-avtalet

Under ett par års tid har EU och Kanada förhandlat fram ett handelsavtal kallat CETA. Beslut om att godkänna avtalet kommer att fattas under oktober månad av EU:s ministerråd. Man kommer också att besluta om huruvida avtalet i vissa delar ska tillämpas provisoriskt innan alla nationella parlament i EU fattat beslut om avtalet.

Handelsavtalet med Kanada är långt ifrån oproblematiskt. CETA-avtalet handlar om att förenkla handeln mellan EU och Kanada. Men helt i onödan innebär det tyvärr också en maktförskjutning till storföretagen, då avtalet ger unika möjligheter för dem att stämna Sverige och andra EU-länder.

Särskilt inom gruv-, olje- och gasindustrin är intresset stort för att CETA-avtalet sjösätts. Dessa branscher står redan i dag för en tredjedel av alla stämningar mot stater. Det som är extra oroande är att kanadensiska företag har fått ett rykte om sig som de värsta brottslingarna mot miljö och mänskliga rättigheter runt om i världen.

Kanadensiska företag är i dag inblandade i projekt i Spanien, Irland, Finland, Rumänien, Bulgarien och Grekland där de blivit anklagade för att inte ta miljöhänsyn. Många gånger har gruvprojekt skett i känsliga naturområden och förstört förutsättningarna för lokala turistföretag. Man har inte heller tagit hänsyn till lokalbefolkningen, och gruvornas utsläpp har påverkat det lokala jordbruket. Det kanadensiska företaget Glamis Gold stämde Kalifornien i USA när delstaten införde krav på att företaget skulle återställa området för dess gruva med hänsyn tagen till ursprungsbefolkningen. Som tur var förlorade företaget just det fallet. Men det visar på det absurda i att ställa företags vinstintressen mot demokratiskt fattade beslut.

För Sverige skulle CETA-avtalet innebära möjligheten att den kanadensiska gruvindustrin stämmer staten varje gång svenska myndigheter inför miljörestriktioner eller vill ta hänsyn till lokalbefolkningen och dess näringar. Det skulle dels innebära dyra processkostnader men också med största sannolikhet fällande domar mot svensk lag. Risken för sådana domar kan leda till att myndigheterna sänker sina krav redan i förväg för att undvika processer eller att man gör upp i godo och därigenom sänker standarden, vilket redan i dag sker i var tredje stämning där företag står mot stater.

Förespråkarna av CETA-avtalet, bland dem statsrådet Linde, anser att avtalet ska stå modell för förhandlingarna mellan EU och USA om TTIP-avtalet. Men faktum är att båda avtalen innebär stora risker för maktförskjutningar från våra demokratier till storföretagens jurister. De kan också innebära till exempel sänkta miljökrav vid gruvetableringar samt intrång i samernas rättigheter. Skulle CETA-avtalet godkännas skulle det också innebära att många av de amerikanska storföretagen kan ta ”omvägen” via Kanada för att stämma Sverige.

Jag vill därför fråga statsrådet Ann Linde:

1. Statsrådet ansåg i ett uttalande enligt Europaportalen att motståndarna till CETA far med ”horribla lögner”. Är detta uttalande korrekt, och på vilka grunder gjordes det?
2. Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta för att de fackliga rättigheterna ska vara tillräckligt skyddade i CETA-avtalet?
3. Hur ska statsrådet säkerställa att staters rätt att reglera inte motverkas och hindras av CETA-avtalet?
4. Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta för att motverka att Sverige ska bli stämt av kanadensisk gruvindustri?
5. Mot vilken bakgrund har statsrådet verkat för en provisorisk tillämpning av CETA-avtalet, och vilka delar av avtalet avser statsrådet att framöver verka för ska tillämpas respektive inte tillämpas provisoriskt?

.....

Håkan Svenneling (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Anders Norin